

EDITORIAL

Ibuksas ngan atuhan an mga pantapal nga proyekto han NTF-ELCAC

Gintikangan na nga ilarga han rehimen Duterte an pagpatuman han Barangay Development Program (BDP) han National Task Force to End Local Communist Armed Conflict (NTF-ELCAC). Mga panpalarab ini nga programa agud himuon an ilusyon nga mayda dara nga "kauswagan" an Armed Forces of the Philippines (AFP) kundi ha kamatuoran mas magdudurot ini hin kakurian ngan pangabuso ha masa.

Pira kasemana an nakalabay, iginhambog han NTF-ELCAC nga nagrelis ini hin ₱20 milyon kada usa ha 215 nga barangay ha Rehiyon 11 nga makakakarawat kuno han BDP. An ₱4.3 bilyon nga gin-gamit hini kaparte han ₱16.4 bilyon nga pondo han BDP ilarum han 2021 nga bad-yet ni Duterte diin gintudlok an 822 nga mga barangay nga waray na kuno NPA.

An ₱20 milyon kada barangay bababhinon ha ₱12 milyon para ha mga karsada nga "farm-to-market;" ₱3 milyon para ha pagtindog han eskoylahan; ₱2 milyon para ha patubig ngan kalimpyuhan; ₱1.5 mil-

yon para ha reporestasyon; ngan ₱1.5 milyon para ha pankalibsuban nga istasyon. Panhugay ha masa ini nga mga proyekto nga pan-imprastruktura agud hunahunaon nira nga magkakamayda hin pagbag-o ha ira lugar.

Ano nga kaupayan an ihahatag ha masa nga parag-uma han mga karsada nga kunohay magpapadag-mit ha pagdul-ong han mga produkto ha merkado kun ginlulupot han mga agaron maytuna an ira ani; o kun ginbabarot hira han mga komersyante? Ano an kaupayan han titindugon nga mga eskoylahan o klinik kun waray man magtuturdo o

doktor? Ano an reporestasyon kun mga komersyal nga kahoy nga pag-pupulsan la han dagko nga kapitalista an igtatanom?

Pantapal la ini ha bawbaw nga mga problema han masa. Waray nagbabaton han mga bataan nga problema han masa ha kabaryuhan: an kawaray han kalugaringon nga pananag-iyang han tuna. Ini an gintitikangan han ira kakurian ngan tininyupi nga kahimtang. Ini an hinungdan han ira naeeksperyensyahan nga panraugdaug ngan paniniyupi ngan an rason han ira padayon nga pagsuporta ngan pagbulig ha armado nga pakig-away.

Hin-o an magpupulos hini nga mga proyekto kundi an mga kontrata ngan lokal nga burukrata ngan upisyal nga amo an makapot han pondo ha mga proyekto ha imprastruktura? Diri ini naiiba ha *pork barrel* nga gin-gagamit han

mga kongresista para ha pagpahimo han karsada o mga *waiting shed* ha mga paborito nira nga barangay. An BDP *pork barrel* han militar, pansuhol ha mga lokal nga upisyal ngan pansuporta ha mga paborito nira nga upisyal. Sugad han maanomaliya nga mga proyekto han mga kongresista, sigurado nga tatadta-ron liwat hin anomaliya an BDP.

An BDP usa nga dako nga proyekto nga pansaywar. Karuyag han AFP ngan NTF-ELCAC nga pagawason nga ginpapanginano han militar an karukayaknon han kauswagan, edukasyon, kalibsubugan ngan iba pa. Ginpapagawas han AFP nga pinaagi han BDP, makukuha nira an kasingkasing ngan hunahuna han masa agud diri na hira bumalik ha pagsuporta ha BHB.

Gintatahuban han BDP an madugo nga gerra han AFP kontra ha masa nga parag-uma ngan Lumad ha kabaryuhan. Gintatahuban hini an waray-hunong ngan waray-wantas nga kampanya han mga pagpatay, pangaresto, intimidasyon ngan pananarhug, panggigipit, *red-tagging* ngan panmimirit ha katawhan nga "sumurender." Kabulig han

BDP an Retooled Community Support Program (RCSP) han AFP diin ginpapakat an mga sundalo han AFP ha mga komunidad nga nag-iimponer hin mala-garison nga mga paghugot kontra ha masa.

Ha paglanat nga makakuha hin pondo ilarum han BDP, mas ginpapintas an mahugaw nga gerra han AFP kontra ha masa. Naglalanat an militar nga mapadamo an mga baryo nga paluluhuron nira ha ira poder. Mas magigin madarahug an mga pasista nga pangangabuso ha mga baryo ha desperasyon nga ihimulag an masa ha ira hukbo, ngan igdeklara nga "malimpyo" an barangay. Mas madamo an kaso hin panmimirit ha masa nga "masurender" ngan mapagamit ha militar. Yana nagigin mas madarahug an mga kaso nga ginpapaling han militar an ira kasina ngan pagbulos ngadto ha masa kada mayda madinaugon nga taktikal nga opensiba an NPA.

Kundi an pinakamagpupulos hini nga mga proyekto amo an dagko nga langyaw nga kompaniya ngan dagko nga burges kumprador nga naglalaway nga makasulod ha mga

pinakatay-aw nga lugar ha kabaryuhan. Kadam-an o 75.54% (P12.42 bilyon) han pondo han BDP mahingangadto ha Mindanao diin nakakonsentra an higluag nga plantasyon, pagmimina ngan mga proyekto nga pan-enerhiya nga nalupgop han gatus-gatos kayukot kaektarya nga katunaan. Gintatabrog nira an masa nga parag-uma ngan masa nga Lumad tikang ha ira gin-uuma nga tuna ngan anestral nga katunaan. Katuyuanan han pag-alutaga han pinakadagko nga pondo para ha mga karsada an pagsiguro nga mapadagmit an paghakot han mga mineral nga igagawas ngadto ha iba nga nasud, han *palm oil*, saging, pinya ngan iba pa nga mga paneksport nga tanom.

Kinahanglan bug-os-kusog nga ibuksas ngan atuhan han masa nga parag-uma ngan katutubo nga minoriya an BDP nga mga proyekto nga diri baton ha ira tinuod nga ungara.

Kinahanglan buligan an masa ha kabaryuhan nga ig-insister an ira guliat para ha tinuod nga reporma ha tuna ngan mga demanda para ha pagpamenos han plete ha tuna, pagpahitaas han suhol han mga trabahador ha uma ngan makatadungan nga presyo han ira mga produkto. Kabakyang han masa nga parag-uma, kinahanglan pahugton han masa nga minoriya an pakigbisog agud panalipdan an ira anestral nga tuna.

Kinahanglan liwat pursigido nga ibuksas an kurapsyon han mga upisyal militar nga kakunsabo an mga lokal nga upisyal ngan mga kontraktor, nga nagbubursa hin milyun-milyon kapisos hini nga mga proyekto. Aghaton an mga lokal nga upisyal han barangay nga tipahan an ginhahatag nga suhol ha ira han mga upisyal han militar kabalyo han pagsuporta ha mga proyekto han BDP.

Kinahanglan atuhan an padayon nga paggagarison ngan panraugdaug han militar ha ira mga baryo para puypuyon an masa ngan hatagan hin dalan an dagko nga kapitalista nga karuyag sakupon an ira katunaan, dambungon an natural nga karikuhan ngan rub-on an kalibungan.

AB

 <p>Bolyum LII Ihap 3 Pebrero 7, 2021</p> <p>Igin-gagawas an <i>Ang Bayan</i> ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ngan Ingles.</p> <p>Nakarawat an <i>Ang Bayan</i> han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.</p> <p> instagram.com/prwcnewsroom @prwc_info cppinformationbureau@gmail.com </p>	
<h2><u>Gin-uunod</u></h2>	
<p>Editorial: Ibuksas ngan atuhan an mga proyekto nga pantapal han NTF-ELCAC</p> <p>13 nga opensiba ha 4 nga prubinsya</p> <p>Hukbo han katawhan</p> <p>Konsolidasyon han base panmasa ha CagV</p> <p>Paghahadi nga teror han AFP ha ST</p> <p>Masaker ha Mendiola, ginhinumdom</p> <p>Ha dagmit nga pulong</p> <p>Dugang nga suhol ha mga trabahador</p> <p>Subsidyo ha paragbaboy ngan konsumer</p> <p>Yukot-yukot nga trabahador, matatanggal</p> <p>Piket ha Magnolia</p> <p>Pagbista kontra ha ATL, gintikangan na</p> <p>5 nga parag-uma, ginpatay han estado</p> <p>Paghahadi nga militar ha Myanmar</p> <p>Warrant kontra ha 2 aktibista, ginbasura</p> <p>Ano an lalauman kan Biden?</p>	<p>1</p> <p>3</p> <p>3</p> <p>4</p> <p>5</p> <p>5</p> <p>6</p> <p>7</p> <p>7</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>8</p> <p>9</p> <p>9</p> <p>9</p> <p>10</p>
<p>Igin-gagawas an <i>Ang Bayan</i> duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas</p>	

13 nga mga taktikal nga opensiba ha 4 nga prubinsya

Sakob hin duha kasemana, naglansar hin 13 nga aksyon militar an Bagong Hukbong Bayan (BHB) kontra ha nag-ooperasyon nga mga tropa han Armed Forces of the Philippines (AFP) ha mga prubinsya han Bukidnon, Surigao del Norte, Abra ngan Negros Oriental. Walo hini ginlansar ha Bukidnon.

Bukidnon. Magkadungan nga gin-atake han mga yunit han BHB an mga detatsment han militar ha Kipulot, Barangay Palacapao ngan Barangay Butong, Quezon hadton Enero 20. Sorpresa nga atake naman an ginhimo han BHB ha kampo han Philippine Army (PA) ha Barangay Minungan hadton Enero 26.

Katutnga an gab-i han Enero 27 ngan udto han Enero 29, gin-atake han mga yunit han BHB an tropa han PA ha Butay Simong, Barangay Namnam, San Fernando ngan Buko, Barangay Banlag, Valencia City.

Gin-isnapp han usa pa nga yunit han BHB an mga sundalo nga naka-istasyon ha Saluringan, Barangay Canangaan, Cabanglasan hadton Enero 30. Kinabuwasan, ginpabuthan han BHB an nagresponde nga mga sundalo.

Hadton Enero 25, ginparalisa han BHB an unom nga higamit han Ulticon Builders Incorporated nga ha gintatantiya nga nabalor hin 9 milyon. Lanong an kompaniya ha himubo nga pagsuhol ha mga trabahador ngan mga pangabuso ha mga parag-uma.

Dose nga sundalo an napatay ha mga opensiba samtang walo an samaran.

Surigao del Norte. Aga han Enero 28, ginpabuthan han usa nga yunit han BHB-Surigao del Norte an istasyon han Philippine National Police-Sison ha Barangay San Pablo han nasering nga bungto. Kahuman han duha kaoras, gin-isnapp han usa pa nga yunit han BHB an nagresponde nga mga sundalo han 29th IB ha Barangay Tinogpahan.

Pagkakulop, ginpabuthan han BHB an mobil han pulis nga nagba-

bantay han pag-atras han mga Pula nga mangaraway ha Barangay San Pablo.

Abra. Gin-isnapp han mga Pula nga mangaraway an nag-ooperasyon nga yunit han 72nd DRC hadton Enero 22 ha tubtuban han Turbo, Abra ngan Besao, Mt. Province. Duha an nailista nga kaswalti ha mga sundalo. Ikatulo nga opensiba ini han BHB-Abra (Agustin Begnalen Command) hadton bulan han Enero.

Komo bulos, diri mamenos ha 13 nga bomba an ginhulog han AFP ha lugar hadton Enero 24 ngan 25. Ginhibang hini an mga umhanan, pastulan ngan kagugub-an diin nanganganop hin hayop an mga katutubo nga Maeng ngan Agawa.

Negros Oriental. Gin-ambus han usa nga yunit han BHB-Central Negros an usa nga aktibo nga elemento ngan ahente ha paniktik han CAFGU Active Auxiliary ha Barangay Luz, Guihulngan City. Ginlansar an operasyon hadton Enero 28.

AB

Hukbo han katawhan

Maiha na nga waray makakita hin "hukbo" (kolokyal nga tawag ha mga kaapi han Bagong Hukbong Bayan) hi Ka Rolly tikang han umukoy an iya pamilya ha tay-aw nga parte han kabubkiran. Hadto hiya nga nag-uuma ha patag kundi umatras an iya pamilya ha mas hitaas nga lugar, kaupod an bug-os nga komunidad, agud likyan an mga sundalo nga naglansar hadto han Oplan Habol Tamaraw ha panahon han berdugo nga hi Jovito Palparan.

Han mabalitaan niya nga nagkamayda hin agway giutan han mga "hukbo" ngan militar ha kasapit nga baryo, dayon hiya nga kumadto ha ligid han salog nga ha iya tantiya aagian han mga kasama. Kaupod an iya duha nga anak, duha kaadlaw nira nga ginbantayan an yunit han BHB. Mayda dara hira nga inandam nga pagkaon ngan ginbantayan nira an lugar.

"Ini an responsabilidad nga ginhatag ha akon han mga kasama han una pa," sering niya. Bisan kun maiha na waray makaestorya o nabibisita, ginpapatuman niya an iya responsabilidad nga itago ngan atama-

non an yunit han hukbo ha panahon han pag-atake han kaaway. Simple nga kamote ngan saging an iya gin-andam nga pagkaon.

Han umagi an yunit, ginbiling niya an una pa niya nga mga kakilala. "Damo na an bag-o nga mga nawong," sering niya. Nabalitaan niya nga ginbalhin na ha iba nga mga erya an hadto nakaasayn ha erya. Sugad paman, mapaso pa gihapon niya nga gintapo an mga hadto la niya nakilala. Naglalaum hiya nga ha tiarabot nga panahon, makikita niya utro an mga dati niya nga nakau-pod.

Dako an pasasalamat han mga

Pula nga mangaraway kan Ka Rolly ha pagsalo han ira platun nga tulo kaadlaw na nga nananalinguha nga makagawas ha kahon han operasyon han kaaway. Gin-abre niya an iya sagingan ha mga kasama agud mapahuwayan. Kahuman han tulo kaadlaw, nagdesisyon an mga kasama nga lumakat na. Gin-updan hira ni Ka Rolly tubtub nga maidul-ong hira ngadto ha iba pa nga masa nga naghuhulat liwat nga utro makau-pod an BHB.

AB

Natukod ha pundasyon han agraryo nga rebolusyon

Madig-on an suporta han masa nga parag-uma han Cagayan Valley ha hukbo han katawhan ha butnga han operasyon kombat ngan saywar. "Tinuod gud nga magdig-on an mga tawo didi," an diri maililikaw nga kongklusyon han mga sundalo nga paurutro nga naglansar hin Retooled Community Support Program ha usa nga baryo ha rehiyon.

Yawe an paglansar hin agraryo nga rebolusyon ha nagin madagmit nga pagpahiluag ngan konsolidasyon han mga organisasyon masa, sigon ha mga kasama. Nailansar ha rehiyon an kampanya nga kontra-usura, pagpahitaas han suhol ngan pagpugong ha panlupot han katuwaan ha nakalabay nga tuig.

Agraryo nga rebolusyon

Ha usa nga baryo, ginkumpronta han 140 nga parag-uma an usa nga usurero nga dirudiretso nga nagsusukot hin interes ha utang ha luyo han krisis nga durot han pandemya ngan susrunod nga bagyo ha rehiyon. Kun diri hira makabayad hin bug-os ha gintalaan nga panahon, ginsusuktan hira han usurero hin 100% nga interes han pautang.

Landaw an kaso han usa nga parag-uma nga nag-utang hin ₱ 51,700 nga ginsukot han usurero hin ₱358,500. Waray dayon kabayari an utang tungod ha pagkahibang han mga paninanom.

Tungod ha komprontasyon, nahimo nga ipapara han mga parag-uma an balanse nga utang nga maiha na nga nakabayad han prinsipal. An mga waray pa makabayad maghahatag na la hin prinsipal nga utang ngan interes nga katugbang hin usa kaanihan.

Ha usa pa nga baryo, napaumento han mga trabahador ha uma ha usa nga erya an ira suhol tikang ha ₱150 ngadto ha ₱250 kada adlaw. Gintalaan liwat ha komprontasyon an oras han pagtikang han trabaho ngan paghatag hin libre nga panginudto. Gindiri liwat han mga parag-uma an pagpapainom han nagpapatrabaho kada kulop kay nagdudurot ini hin kasamok ha

sakob han baryo.

Ha duha naman nga baryo, ginlansar han mga kabras nga parag-uma an usa nga kampanya agud paundangon an plano nga pagpahiluag han tuna han mga riko nga parag-uma.

Pagtukod han KRB

Padayon nga napapahiluag an mga organo han pampulitika nga poder ha rehiyon. Hadton 2020, humitaas hin 25% an ihap han natukod nga mga komite nga rebolusyunaryo ha baryo (KRB).

Ha usa nga baryo, 100 nga parag-uma, kabatan-unan, ngan butnga nga pwera an nagtirok agud tukuron an KRB ha ira klaster. Gineseuro han sanga han Partido ha lokalidad an pagtambong han masa ha dagmitay nga ginpatawag nga katitirok. Iginlansar an miting han pagtukod kahuman gumikan an mga sundalo nga naglansar hin operasyon kombat han militar ha nasering nga klaster.

Maiha na nga plano han mga parag-uma nga tukuron an ira kalugaringon nga naglulugaring nga guberno ha baryo, kundi yana la nahatagan hin higayon agud ipatuman ini. Nag-eleher hin mga bag-o nga opisyal han KRB an mga delegado ngan ginbug-os an usa katuig nga programa han KRB. Gin-eres-toryahan liwat an pagpasampa ha hukbo han katawhan.

Mayda pa duha nga KRB nga magkasunod nga gintukod ha kasapit nga mga klaster han mga barangay.

Mga opensiba militar

Ginlansar han Bagong Hukbong

Bayan (BHB) ha Cagayan Valley an mayda 20 nga armado nga aksyon kontra ha pasista nga tropa han kaaway hadton nakalabay nga tuig. Gintatantiya nga 55 o katugbang hin duha kaplatun an nahibang ha kaaway.

Pinakaurhi ha mga aksyon an pagpabuto han eksplosibo han BHB-East Cagayan ha nag-ooperasyon nga yunit han 77th IB ha Mabuno, Gattaran, Cagayan. Unom an napatay ha opensiba ha mismo nga adlaw han ika-52 nga anibersaryo han Partido Komunista ng Pilipinas.

Sigon ha sumat han kumand han BHB ha rehiyon, dumako an kabug-usan nga pwera han BHB hin 45-55% ha bug-os nga 2020. Ginpahimuwa han BHB an "pagsurender" han kunohay mga kaapi ngan tagsuporta han BHB ha rehiyon. Kalakip hini an urhi nga bats han mga surenderi ha Zinundungan Valley, Rizal, Cagayan hadton Enero 28. Sigon ha BHB, mga sibilyan nga parag-uma hira nga ginpirit ngan ginhadlok.

Ginsumat han rehiyon an pagdako hin 15% ha ihap han mga bag-o nga kaapi han Partido. Nakapaglansar liwat hin mga rebolusyunarayo nga pag-aram tikang ha Abante nga Kurso, Intermedya nga Kurso ngan mga bats han Batakan nga Kurso han Partido ha bug-os nga tuig. AB

Ini nga artikulo ginkuha tikang ha isyu nga Oktubre-Disyembre 2020 han mantalaan nga Baringkupas, rebolusyunaryo nga panmasa nga mantalaan han rehiyon han Norte-Este han Luzon.

Pagpursige han BHB atubangan han paghahadi nga teror han AFP ha Southern Tagalog

Dirudiretso an pagsabrag han teror han 2nd ID ha Southern Tagalog (ST) pagsakob han 2021. Diri mamenos ha 25 nga bungto ha lima nga prubinsya an lupgop yana han mga nakapokus nga operasyon militar ngan mga operasyon nga Retooled Community Support Program (RCSP). Usa an ST ha walo nga rehiyon nga prayoridad han rehimen ha gerra kontra-insurhensiya hini.

Ginlalansar an mga kampanya militar ha pamumuno ni Gen. Antonio Parlade, Jr., nangunguna nga kontra-komunista nga *troll* ngan hepe han Southern Luzon Command han Armed Forces of the Philippines. Ha butnga ini han paglasurbo han pandemya ngan mga bagyo nga nakaigo ha rehiyon hadton katapusan nga kwarto han tuig.

Ha Mindoro, lima nga bungto ha sur nga parte han Occidental ngan lima ha Oriental an ginsulaysukay han 203rd IBde tikang pa hadton 2009. Hini nga mga lugar makusog an pag-ato han mga parag-uma ngan katutubo ha mapanhibang nga mga proyekto han mina, dam ngan buwa nga programa nga pankalibugan nga magruruba ha kalibugan ngan magpapaiwas ha ira.

Gamit han 203rd IBde an panarhog ha tuyo nga paluyahon an pag-ato han katawhan ha lugar. Hadton Enero, nagdugang an brigada hin duha nga kanyon nga 105mm ha Bansud, Oriental Mindoro. Nagdurot liwat hin kahadlok ha mga residente an pagpapalupad han helikopter ha mga bungto han Rizal, San Jose, Bongabong ngan Mansalay hadton bisperas han pasko. Humugdon ini ha Mantay, Barangay Monte Claro, San Jose diin nakakampo an pwera han RCSP.

Unom nga bungto naman ha Quezon an gin-operasyunan han maabot 1,900 nga tropa han 201st IBde, kalakip an mga tropa han 1st IB, 59th IB, 80th IB, 85th IB, 22nd DRC ngan mga pulis. Dako an sala hini nga mga tropa an dugang nga paglasurbo ha mga komunidad ha panahon nga kahuhuman pa la mandestroso an susrunod nga bagyo. Ginpugnan hini nga makaabot an ayuda tikang ha BHB.

Nagtukod naman hin bag-o nga mga kampo an 80th IB ha Barangay

Puray, Rodriguez, Rizal samtang nagpapadayon an mga operasyon kombat ngan RCSP ha Antipolo, Rodriguez ngan Tanay. Ha tay-aw nga mga baryo okupado hin RCSP, gin-ulngan han mga sundalo an pagsakob han mga pagkaon ngan iba pa nga panginahanglan han mga residente.

Ha Palawan, waray-ukoy an FMO ngan kampanya nga pagpasurender han 3rd Marine Brigade. Gin-aatake han diri mamenos ha 600 nga elemento han Marines an Roxas, Taytay, Brooke's Point, Rizal, Bataraza ngan Puerto Princessa City. Gin-uwat nira hin mga pahalipay an hin-o man nga naruruyag nga "magbalik-loob ngan makigbuligay" ha AFP kontra ha BHB ngan ira mga kahimaryo.

Kalakip ha makangingirhat nga mga krimen han 2nd ID nga talapas ha balaud han gerra an pagpatay kanda Eugenia Magpantay ngan Agaton Topacio, an masaker ha Baras 5, pagpatay ha lider parag-uma nga hi Armando Buisan, ngan ha

waray na kapas umato nga hi Mario Caraig.

Ha luyo han todo nga atake ha rehiyon, nakabug-os an hukbo han katawhan didto hin bag-o nga prente gerilya ngan nabawi an pira nga daan nga mga erya. Ginhimo an ginkikinahanglan nga mga reorganisasyon ha prente gerilya agud magka mayda hin mas hilapad nga maniobrahan samtang gin-aatubang ngan gin-uungbawan an hiluagan nga mga operasyon kombat ngan pamomba han AFP.

Sigon kan Armando Cienfuego, tagapagyakan han BHB ha rehiyon, tungod ini kay "klaro ha katawhan Pilipino kun hin-o an tinuod nga terorista ha nasud—an rehimen US-Duterte ngan an AFP-PNP nga waray ginpipili nga okasyon agud makapagsabrag hin kangirhat ngan teror ha nasud." AB

Masaker ha Mendiola, ginhinumdom

NAGMARTSA NGADTO HA Mendiola ha atubangan han Malacañang an diri mamenos ha 500 nga aktibista hadton Enero 22 komo paghinumdom ha ika-34 katuig han pagmasaker han mga pwera han pulis ha 13 nga nagpuprotesta nga parag-uma. Tubtub yana, waray pa gihapon nakakab-ot nga hustisya an ira mga pamilya. Lugod, naggrabe pa an kakurian ngan paniniyupi ha sektor. Hadton 2020 la, 59 nga parag-uma an ginpatay. Naglansar liwat hin kapareho nga mga paggios an mga parag-uma ha Laguna, Cebu ngan Negros Occidental.

Ha Quezon, ginhinumdom naman han mga parag-uma an ika-40 katuig nga Guinayangan Masaker hadton Pebrero 1. Hini nga masaker ha pareho nga adlaw han 1981, duha an namatay hin paura hin bala an 6,000 nga nagmamartsa nga mga parag-uma.

Ha Panay, gintukod an Defend Panay Network hadton Enero 29, usa kabulan kahuman an brutal nga pagmasaker ha siyam nga lider-Tumandok ha Tapaz, Capiz.

SOBERANA 2

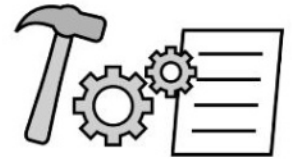
usa ha upat nga bakuna nga ginpapauswag han mga siyentista han Cuba nga aada na ha ikaduha nga balitang han testing. Nakatalaan ini nga tagdamo nga imanupaktura kabakyang an Iran.

Ika-79 ha 98

nga nasud an ranggo han Pilipinas ha listahan han mga nasud nga mayda MAUPAY NGA BATON ha pandemya nga Covid-19. Nangunguna ha listahan an **New Zealand** ngan **Vietnam**, samtang aada ha katapusan an **Mexico** ngan **Brazil**. Tulo ha nangunguna nga nasud an aada ha **Asia**.

Reperens: Lowly Institute, 2021

5.79 milyon

an mga trabahador nga **nawarayan hin trabaho** ha Pilipinas ha katapusan han tuig, kun pagtirig-ubon an mga nahisumat nga nawarayan hin trabaho (3.81 milyon) ngan natanggal ha sarbey han pwersa ha kusog pagtrabaho (1.98 milyon).

Reperens: Ibon Foundation, Disyembre 2020

15 nga helikopter nga Sikorsky S-70i Black Hawk

an papaliton han rehimen Duterte komo kabalyo han mga Huey nga helikopter.

₱11.3 bilyon

an nakatalaan nga gagastuson para hini.

₱801 bilyon

o abereyds nga P2.2 bilyon kada adlaw an balor han pagbagsak han kabug-usan nga konsumo durot han kawarayan hin kita ngan trabaho han mayoriya han katawhan. Naabot ha P23,000 an nawara nga suhol ngan kita han mga trabahador nga Pilipino.

Reperens: National Economic and Development Agency, Enero, 2021

Kun titirukon an ginkita nga **\$3 trilyon** han 10 nga bilyunaryo giutan Marso ngan Disyembre 2020, akos na gud hini PABA-KUNAHAN an NGATANAN NGA TAWO ha kalibutan

Reperens: The Inequality Virus, Oxfam, Enero 2021

62-3-3

botos nga pabor-kontra-waray bumoto ha

“economic charter change”

ha balitang han komite para ha pag-amyendar ha Konstitusyon nga 1987.

50 katuig

nga anibersaryo han **Diliman Commune** o an 9 kaadlaw nga pagbarikada han mga estudyante han **University of the Philippines** ha **Diliman** tikang **Pebrero 1** tubtub **9, 1971**.

5,000

nga traktora an dara han mga parag-uma ha martsa tipasakob han **New Delhi**, kapitolyo han **India**, agud igdemanda an pagbasura ha mga reporma ha agrikultura nga maderegularisa ha sektor.

Dugang nga sweldo, dagmit nga panginahanglan han mga trabahador

Diri nakakaapong an balitang han sweldo han kadam-an han mga trabahador ha paspas han paghitaas han mga presyo han mga batakan nga panginahanglan. Tikang pa han nakalabay nga tuig humitaas an presyo han pagkaon tubtub 77% (karne) yana nga Enero. Ginpadagmit hini an tantos han implasyon ngadto ha 3.5% hadton Disyembre, pinakahitaas ha nakalabay nga 21 kabulan. Durot hini, nabagsak an tinuod nga balor han sweldo hin haros 20%. Ha Metro Manila, pananglitan, an ₱537 nga minimum nga inadlaw nga sweldo mayda tinuod nga balor na la nga ₱434, sako la para makapalit hin usa kakilo nga baboy.

Atubangan hini, nagigin mas kinahanglan nga paspas nga umentuhan an sweldo han mga trabahador. Gintatantiya nga aada la ha ₱346 an abereyds nga minimum nga sweldo ha bug-os nga nasud. Hirayo ini hin ura-ura ha makaburuhi nga sweldo nga ₱1,057 kada adlaw para ha usa nga pamilya nga mayda lima nga myembro. Ura-ura kakulang ini agud mabaton an panginahanglan ha pagkaon, kadungan han mga baraydon ha kuryente ngan tubig, plete ngan gastos ha edukasyon.

Itanding ha mga trabahador ha industriya ngan serbisyo, mas himubo pa an nakakarawat han mga trabahador ha agrikultura. Dako giha-pon an giutan han mga sweldo ha kada rehiyon ngan prubinsya labina kahuman ipatuman an iskema nga 2-kaandana nga pagpasweldo.

Imbes nga pugngan, ginhatagan kalibrihan pa han rehimen, pinaagi han usa nga kamamnduan han ahensya han pagtrabaho, nga ibanan han mga kapitalista an sweldo han ira mga trabahador pinaagi han pandemya. Mas himubo liwat an sweldo nga ginhahatag han mga kapitalista ha mga trabahador nga nakapailarum ha kaayusan nga *work-from-home*. Ha tantiya han National Economic and Development Authority, bumagsak hin abereyds nga ₱23,000 an kita han kada trabahador durot han pwersahay nga pagkaltas ha sweldo, pwersahay nga pagpabakasyon ngan pagkawara han mga trabaho han nakalabay nga tuig.

Hadton 2018 pa nakasalang ha rekyunaryo nga Kongreso an National Minimum Wage Bill han bloke nga Makabayan nga nagduduso

para ha P750 nga nasyunal nga minimum nga sweldo. Iginproponer liwat hini nga nasering nga balaud an pagbungkag ha mga Regional Wage Board nga gin-gagamit nga instrumento han mga kapitalista agud magtalaan hin mas himubo nga sweldo ha mga rehiyon.

Ginpapanawagan liwat han mga trabahador ngan mga progresibo nga mambaralaud nga hatagan hin ₱10,000 nga ayuda an mga trabahador nga nawarayan hin trabaho durot han *lockdown*.

Sigon ha pag-aram han Ibon Foundation, hi Rodrigo Duterte an pinakakuripot ha ngatanan nga naglabay nga mga president han Pilipinas ha karukayaknon han pagpahitaas han sweldo. Ilarum han iya rehimen, duha kabeses la nga gindugngan an sweldo ha nasyunal nga kabisera, syahan hadton 2017 ngan urhi hadton 2018. Ha abereyds, nagpatuman an reaksyunaryo nga estado tikang ha panahon han rehimen ni Corazon Aquino hin dugang nga sweldo kada 13 kabulan. Ilarum ni Duterte, 29 kabulan na nga waray dugang nga sweldo para ha mga trabahador ha NCR. Ha kabug-usan, gutiay la an ginhitaas han sweldo (9.4%) ilarum ni Duterte kun itatanding ha abereyda nga paghitaas hini (24%) ilarum han nakalabay nga mga rehimen. AB

Subsidyo ha paragbaboy ngan konsyumer

NANAWAGAN AN KILUSANG Magbubukid ng Pilipinas (KMP) hadton Pebrero 1 nga pamenuson an presyo han karne nga baboy hadton 2019 antes pa an African Swine Fever (ASF). Kahuman ini umabot ha ₱400 an presyo han liempo ngan ₱370 naman ha kasim. Sering hini, mahihimo nga pamenuson an presyo kun hahatagan hin bulig ha produksyon ngan ayuda an mga paragbaboy.

Ha partikular, nanawagan an KMP nga mag-alutaga hin ₱15,000 nga subsidyo para ha mga paragbaboy ngan nag-aataman han mga manok, ngan ₱10,000 naman nga ayuda para ha mga konsyumer. Igindemanda hini nga an ayuda, ngan diri pautang an magsasalbar ha katawhan tikang ha pagsirit han presyo han baboy.

Gindemanda liwat hini nga kinahanglan hin maupay nga interbensyon han estado ha pagpalit ngan pagbabaligya han karne agud mabungkag an monopolyo ha pagpipresyo ngan pagsingabot han dagko nga *trader* ngan kartel. Nanindugan ini nga diri importasyon an solusyon ha hitaas nga presyo han karne nga baboy, manok ngan iba pa nga ginduduso yana han rehimen.

Ginpirman han ha pareho nga adlaw ni Rodrigo Duterte an usa nga mando nga magpapatok hin "price ceiling" o maksimum nga ₱270/kilo ha presyo han pigue han baboy ngan ₱300 ha liempo ngan ₱160 ha manok. Igpapatuman ini tikang ha Pebrero 8.

Yukut-yukot nga mga trabahador, matatanggal yana nga syahan nga kwarto

Yukut-yukot nga trabahador nga Pilipino an namamangpangan nga mawarayan hin trabaho yana nga Pebrero-Marso kahuman magdeklara an tulo nga kompaniya hin plano nga pag-iban hin empleyado o diri ngani mag-serra durot han pagkalugi.

Hadton Pebrero 2, gin-anunsyo han Philippine Airlines nga magtatanggal ini hin 2,300 nga trabahador durot han pagbagsak han ihap han mga nabiyaha ha sakob ngan gawas han nasud. Gintatantiya nga 30% ini ha kabug-usan nga kusog-pagtrabaho han nasinging nga kompaniya. Ha tantiya han rehimen, nawarayan hin ₱400 bilyon hadton 2020 an industriya han byahe ngan turismo hini nga naglabay nga tuig.

Antes hini, nag-anunsyo liwat an Makati Shangri-la Hotel hin temporaryo nga pagseserra tikang Pebrero 1. Waray pa igsapubliko han kompaniya kun pira nga trabahador an tatanggalon hini.

Magseserra liwat an pabrika han Nissan Motors (nagmamanupaktura hin sarakyan) ha Laguna subay ha mga plano hini nga mag-iban hin pankalibutan nga produksyon hadton 2019 pa. Hadto pa himubo an *demand* para ha mga kotse

antes pa an pandemya, ngan labaw pa ini nga bumagsak han nakalabay nga tuig.

Dugang ini nga mga trabahador ha tantiya nga 5.79 milyon nga Pilipino nga nawarayan hin trabaho durot han mga restriksyon han *lockdown* hadton 2020. Humaligot an ekonomiya han nasud hin 9.5% ha bug-os nga 2020 durot hini. Pinakagrabe ini nga paghimubo tikang pa han 1946 o kahuman han Ikaduha nga Gerra Mundyal.

Luyo han makuri nga gin-aabat han mga nawarayan han trabaho, waray programa an rehimen agud ayudahan hira. Waray hira ginlauman nga subsidyo tungod kay ginbasura han rehimen an ginproponer han Department of Labor and Employment nga mag-alutaga hin ₱20 bilyon nga minimum nga subsidyo para ha ira ha nasyunal nga badyet. AB

Mga trabahador han Magnolia, nagpiket

NAGPIKET AN MGA trabahador han Magnolia ha atubangan han pabrika ha General Trias, Cavite hadton Enero 28 agud ipanawagan an dugang nga sweldo ngan mas makatawo nga kundisyon ha pagtrabaho ha butnga han pandemya.

Panawagan liwat nira nga kilal-on an *collective bargaining agreement* giutan han maneydsment ngan ira unyon. Unod hini an paghatag han kompaniya hin mga benepisyu, *backpay* para ha tulo katuig ngan bonus han mga trabahador. An Magnolia, usa nga kompaniya han San Miguel Corporation, nagmamanupaktura han mga produkto nga gatas (*butter, cheese, ngan ice cream*).

Ha Mandaue City, naglansar hin 3 kaadlaw nga *silent protest* an mga trabahador han Coca Cola hadton Pebrero 3 agud ide-manda ha maneydsment an pag-regularisa ha mayda 86 nga trabahador.

Pagbista ha Korte Suprema kontra ATL, nagtikang na

Nagtikang na hadton Pebrero 2 an pagbista ha Korte Suprema kontra ha Anti-Terrorism Law o ATL. Pito nga abugado nga nagrerepresentar ha 37 nga petisyon an umatubang didto. Ha gawas han korte, gintatantiya nga 500 an nagtirok agud suportahan hira.

Agud padagmiton an pagbista, ginmando han korte hadton nakalabay nga tuig nga bug-uson an 37 nga petisyon. Komo pagsunod, ginbug-os ha unom nga klaster an mga prubisyon nga ginkukwestyon han mga petisyuner.

An unom nga klaster ginlaldawan han masunod: 1) pagpirme nga mayda lehitimo nga rason an mga ginsalawad nga petisyon ha Korte Suprema; 2) pag-ayat ha pagigin konstitusyonal han balaud, partikular an ura-ura nga malabo o hiluag nga depinisyon hini han "terrorismo;" 3) pagpamatuod nga diri konstitusyonal an poder nga iginhatag ha ginbug-os nga Anti-Terro-

rism Council; 4) pagkontra ha depinisyon ngan pagsirot ha naglalarang maghimo hin terorismo tungod kay diri ini nasubay ha mga balaud nga nagdidiri ha pagsirot ha mga kaso nga diri pa ginkukunsidera nga kriminal han himuon ini; 5) pagkontra ha pagpahilawig han detensyon tungod kay talapas ini ha konstitusyon, lokal nga balaud ngan internasyunal nga mga pagsurundon; ngan 6) pagkontra ha pagtanggal ha prubisyon para ha paghatag hin tuang nga danyos ha mga biktima han tortyur ngan iba pa nga kapareho nga pagtalapas ha mga nakatalaan nga mga proseso.

Ha syahan nga adlaw han pag-

bista lumandaw an pakiana kun tukma ba nga ha Korte Suprema isang-at an kaso hin waray pa aktwal nga ginsalawad nga kaso kabahin hini. Komo baton, ginsering han mga petisyuner an mga gatus-gatos na nga kaso han *red-tagging* ngan mga katugbang nga pan-gigipit ngan panmatay.

Han aga hiton liwat nga adlaw, ginsalawad ha Korte Suprema an kaso han duha nga Aeta agud aruon an temporaryo nga pagpaundang ha implementasyon (TRO o *temporary restraining order*) han balaud. An duha nga katutubo an syahan nga gin-aresto, gintortyur ngan ginsalawdan hin hinimu-himo nga kaso ilarum han ATL.

Maupay nga nailatag han mga abugado an mayor nga mga argumento. Nakatalaan nga ipadayon an pagbista ha Pebrero 9. AB

5 nga parag-uma, ginpatay han mga ahente han estado

Lima nga parag-uma nga nakikigbisog para ha ira katungod ha tuna an ginpatay han mga elemento han estado ha nakalabay nga duha nga semana.

Usa hini hi Antonio Arellano, tsirman han Paghiliusa sa Mangu-nguma sa Binabono, usa ha mga nagpetisyon kontra ha Anti-Terrorism Law (ATL). Ginpatay hiya ha Barangay Jonob-jonob, Escalante City ha Negros Occidental kadungan han syahan nga adlaw han pagbista han kaso ha Korte Suprema hadton Pebrero 2. Kaalyado nga organisasyon an Paghiliusa han National Federation of Sugar Workers, usa ha pinakaagsub *i-red-tag* han militar ha Negros.

Patay liwat an parag-uma nga hi Rommy Torres, usa ha mga naato ha panlupot han tuna han pamilya Villar ha Norzagaray, Bulacan. Ginsikmit hiya hadton Pebrero 3 ha Barangay San Mateo ha nasering nga bungto kundi ha Laguna na nahigagian iya patay nga lawas hadton Pebrero 5.

Hadton Enero 21, ginpusil ngan ginpatay hi Vernel Mondreal ha bawnderi han mga barangay nga Salvacion ngan Igdalaquit ha Siba-

lom, Antique. Paragkoordinar hi Mondreal han Igpanolong Human Rights Desk.

Ha Sorsogon, ginpatay han mga pulis ngan sundalo han 31st IB hi Michael Bagasala ha San Antonio, Barcelona hadton Enero 24. Mayda pangilal-an han tortyur an iya patay nga lawas. Sigon ha mga testigos, gintortyur han militar hi Bagasala antes hiya patayon.

Ginpatay liwat han mga pulis hi Noel Degamon, Jr. hadton Enero 29 ha Barangay Luna, Surigao City. Pareho nga dati nga Pula nga mangaraway nga sumurender kundi waray makigkooperar ha militar hira Bagasala ngan Dehamon.

Iligal nga pag-aresto. Diri makatudngan nga gin-aresto an mga parag-uma nga hira Virgilio dela Cruz, Jerry Ramos ngan Herminio Ramos ha Barangay Villaflor, Cawayan, Isabela hadton Enero 23. Gintamnan hin ebidensya an ira balay agud magka mayda hin basaranan an pag-aresto. Gintahapan hira nga

mga myembro han hukbong bayan.

Ha rehiyon han Caraga, magkasunod an iligal nga pangaresto hadton Pebrero 6 an mga lider-masa nga hira Gina Tutor han Gabriela, Greco Regala han Pamalakaya-Agusan del Norte ngan Isaias Ginorga han Piston.

Pagsunog. Ginsunog han mga maton han pamilya Yulo an duha nga balay han mga parag-uma hadton Enero 23 ha Buntog, Barangay Canlubang, Calamba, Laguna. Kahuman han tulo kaadlaw, bumalik an mga maton ngan ginkastigo an unom nga parag-uma. Gintarhug liwat nira an mga residente han sityo nga papatayon kun padayon nga umato ha plano nga kumbersyon han tuna.

Pan-gigipit. Gindumog ngan ginsulaysukay han 60 nga elemento han 2nd IB an mga balay han mga residente han Barangay Madao, Uson, Masbate hadton Pebrero 1. Labot ha pananarhug, ginkawatan liwat han mga sundalo an pamilya ni Enrique Tumampil, lider han Kilusang Magbubukid ng Masbate.

AB

Myanmar, balik ha paghahadi militar

NAGKUDETA AN MILITAR han Myanmar (hadto anay nga Burma) hadton Pebrero 1 agud patalsikon ha pwesto an naeleher nga mga upisyal han nasud. Gin-aresto ngan gindetiner han Tatmadaw, bansag ha armado nga pwera didi, hi Aung San Suu Kyi, an ginkilala nga lider han sibilyan nga burukrasya ngan iba pa nga higtas nga upisyal. Nakatalaan nga abrehan adto nga adlaw an bag-o nga naeleher nga parlamento.

Iginrason han Tatmadaw an waray basaranan nga tahap nga nagkamayda hin hiluagan nga panlimbong ha eleksyon diin ginlampaso han partido ni Suu Kyi an prente nga partido han militar. Ginpanhimuwa ini nga akusasyon han mga independyente nga taga-observer ngan han kumisyon ha eleksyon han nasud.

Hini nga kudeta, utro nga ginpamatud-an an makusog nga kontrol han militar ha estado han Myanmar nga waray kaperdi ni Suu Kyi. Hugot nga ginkundenar han United Nations ngan damo nga mga nasud an kudeta. Sakob han Myanmar, pira na nga mga protesta an ginlansar han mga nasuporta kan Suu Kyi.

Search warrant kontra ha 2 nga aktibista, ginpawaray bisa

GINDEKLARA HAN USA nga huwes ha Mandaluyong City nga "diri balido" an *search warrant* nga gin-gamit agud rekisahon an mga gin-uukyan nga balay han mga aktibista nga hira Lady Ann Salem ngan Rodrigo Esparago hadton Disyembre 10, 2020. Gindeklara liwat han huwes nga diri poyde gamiton an ebidensya nga "nakuha" nga mga pusil ngan eksplosibo tikang ha ira. Ha sugad, waray kaso an Philippine National Police kontra ha duha. Importante ini nga kaudagan han ngatanan nga gin-aresto gamit an depektibo nga mga *search warrant* ngan ginsalawad nga hinimu-himo nga mga kaso.

An diri balido nga *search warrant* igingawas ni Judge Cecilyn Burgos-Villavert han Quezon City, an gin-ngaranan nga "reyna han pabrika han mga *warrant*."

Hira Salem ngan Esparago kalakip ha pito nga aktibista nga iligal nga gin-aresto ha adlaw nga ginhihinumdum an Adlaw han Tawhanon nga Katungod nga gin-ngaranan nga Human Rights Day 7. An iba pa amo hira Dennise Velasco, Mark Ryan Cruz, Romina Raiselee Astudillo, Jaymie Gregorio ngann Joel Demate. Hi Salem *editor* han *online* nga mantalaan nga Manila Today samtang an unom nga aktibista nga nag-uundong han katungod han mga trabahador.

Ano an malalauman ha bag-o nga presidente han US?

Nagbalyo hin hepe an estado han imperyalismo nga US hadton Enero 20. Nanumpa hi Joseph Biden komo ika-46 nga presidente han US ngan hi Kamala Harris komo iya bise-presidente ha butnga han naranubos nga krisis ha ekonomiya, pulitika ngan kalibsugan han nasud.

Sugad han mga nahiuna ha iya, ginpapatuman ni Biden an "pamumuno han US ha bug-os nga kalibutan" nga waray iba kundi an imperyalista nga hegemoniya hini ha kalibutan. Sugad pa man, naatubang hiya ha natikadako nga ayat han multipolar nga kalibutan diin nagkukusog an Russia ngan China komo karibal nga mga imperyalista nga sentro, dugang ha daan na nga mga kapitalista nga kumpetisyon ha Europe.

Naatubang liwat hi Biden ha natikapintas nga pag-ato han mga trabahador nga Amerikano nga aktibo nga nag-uundong han ira mga katungod ha ekonomiya ngan pulitika. Makusog an presyur ha iya nga igpatuman an iya mga iginsaad ngan pamatian an demanda para ha trabaho, dugang nga sweldo, mas maupay nga kundisyon ha pagtrabaho ngan serbisyo sosyal, sugad liwat an hustisya ngan pag-undang han rasismo, kawaray baratunon, brutalidad han pulis ngan militarisasyon hini nga institusyon.

Hin-o hi Joseph Biden?

Hi Joseph Biden, 76, beterano ha pulitika nga myembro han Democratic Party han US. Syahan hiya nga naglarang nga kumandidato komo Presidente hadton 1988 kundi napiritan umatras kahuman mapamatud-an nga diri ungod an pira ha ginrakudako niya nga detalye ha kinabuhi. Kumandidato, nagdaug ngan nagserbe hiya komo bise-presidente ni Barack Obama tikang 2009 tubtub 2017. Antes hini, senador hiya han estado (katugbang han rehiyon) han Delaware tikang han 1973 tubtub 2009.

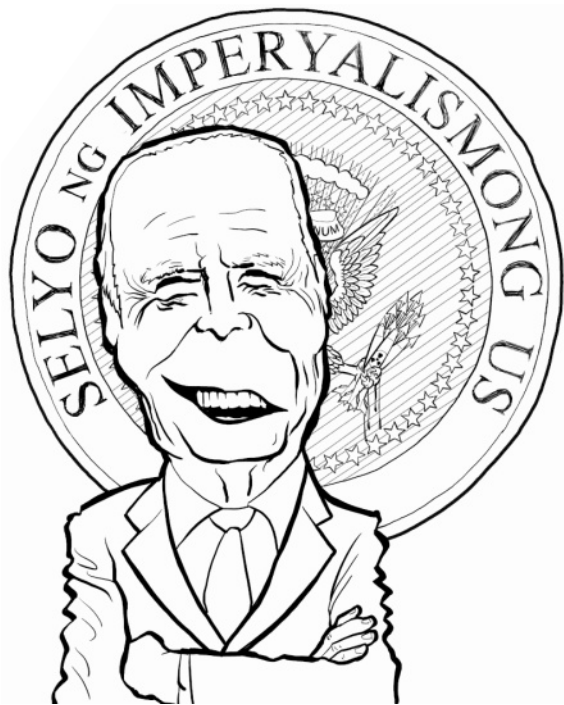
Kilalado hi Biden ha iya panindugan nga "kiling ha tuo" sakob han iya partido. Hiya an nangunguna ngan pinakamakurimot nga De-

mocrat nga nag-uundong han gerra nga agresyon han US ha Afghanistan ngan Iraq hadton lider hiya han komite ha panggawas nga relasyon ha Senado. Ha dayuday gin-atras niya an iya suporta hini nga mga gerra, kundi waray hiya sumuporta ha panawagan nga paulion na an mga tropa nga Amerikano. Ginpamunuan niya an "rekonstruksyon" ha Iraq ilarum han administrasyon ni Obama. Ginsuportahan niya an gerra nga agresyon hini ha Libya ngan an pag-aarmas ha mga rebelde nga grupo kontra-Assad ha Syria.

Mayda hiya rekord hin rasismo komo senador han Delaware nga aktibo nga umato ha pagsabalud han mga palisiya para ha integrasyon han mga Itom ngan busag nga estudyante hadton dekada 1970.

Pauna nga mga pitad

Ha iya mga syahan nga adlaw komo presidente, ginpirmahan ni Biden an 30 nga mando agud baliktaron an pinakamadarahug nga mga pasista nga palisiya, kontra-migrante ngan pabor ha mga sangkay nga kapitalista han ginsundan niya nga presidente nga hi Donald Trump. Kalakip hini an pagpaundang han konstraksyon han pader ha bawnderi han US ngan Mexico ngan pagbasura ha palisiya nga nagdidiri ha pagpasakob han katawhan tikang ha pira nga nasud nga Muslim. Nag-patuman liwat hiya hin mas mahugot nga palisiya kontra-Covid-19 ngan iginpadayon an pag-ayuda ha nagkukuri nga Amerikano, sugad han una nga ginhimo ni Trump. Mayda hiya mga mando kabahin han pagbulig ha pagbabag-o han klima ngan pagpryoridad hini ha mga palisiya han nasud.

Sugad pa man, nakikita gihapon nga kulang an pira nga mga mando, sugad han pagsuspendir la ngan diri hul-os nga pagpasaylo han utang han mga estudyante. Ginsuspendir niya an paghahatag hin bag-o nga mga permit han pagmimina ngan lana, kundi padayon la an mga operasyon han 10,000 nga dati na nga gintugutan nga mga kompaniya.

Palisiya nga panggawas

Gin-uundong ni Biden an pamomostura han militar han US ha South China Sea komo direkta nga taming ha ekspansyunista nga mga ungara han China. An iya mga gintudlok nga upisyal para ha panggawas nga relasyon, komersyo ngan paniktik puros kilalado ha pagigin agresibo ha pakigrelasyon ha China.

Ha inisyal nga mga pahayag hini nga mga opisyal, mas magigin agresibo an administrasyon ni Biden ha panginlabot ha Syria, Iran ngan Turkey ha ngaran han "pagbabag-o han rehimen." Waray liwat magbabag-o ha pakigrelasyon hini ha Israel ngan diri hini ibabalhin an embahada han US nga aada ha teritoryo nga ilegal hini nga gin-okupa ha Jerusalem. Padayon gihapon ini nga magigin "kontra" ha Cuba, Venezuela ngan North Korea. Diri ini bag-o nga mga palisiya, kundi pagpadayon la han mga palisiya nga una na nga ginpatuman ni Biden komo bise-presidente han administrasyon ni Obama.

AB